

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอสะเตาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ในบทนี้ได้กล่าวถึงสาระสำคัญ ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอสะเตาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ปีการศึกษา 2548 มีทั้งหมด 38 สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 คน จำนวน 13 สถานศึกษา และสถานศึกษาที่มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 คน จำนวน 25 สถานศึกษาโดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีทั้งหมด 420 คน จำแนกได้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 38 คน
2. ผู้แทนครู จำนวน 38 คน
3. ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 38 คน
4. ผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน 38 คน
5. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 38 คน
6. ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 141 คน
7. ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวน 38 คน
8. ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์ศาสนา จำนวน 51 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชุด ได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยศึกษาแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งได้เป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (checklist) เพื่อทราบถึงตัวแปรที่กำหนดในการศึกษา คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบความรู้ชนิดตอบถูกหรือผิด เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา พ.ศ. 2543 จำนวน 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารงานทั่วไป

ตอนที่ 3 เป็นแบบทดสอบเจตคติของลิเคิร์ต (Likert's Scale) กำหนดเป็น 5 ระดับ เป็นการวัดเจตคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา พ.ศ. 2543 จำนวน 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารงานทั่วไป

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา พ.ศ. 2543 จำนวน 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารงานทั่วไป

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open-ended questionnaire) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเป็นคำถามปลายเปิด

ชุดที่ 2 คือ แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้โดยวิธีการสุ่มจากคณะกรรมการสถานศึกษา

วิธีสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่มีโครงสร้างและเนื้อหาสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องนี้เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้ศึกษางานวิจัยของ ปราโมทย์ กิ่งแก้ว (2544 : 128 – 143) ชาญวิทย์ ยิกุสังข์ (2545 : 210 – 226) สุรีย์ สิงห์เจริญ (2545 : 96 – 103) กมลชัย ศิริศรี (2546 : 90 – 99) มนตรี พรพล (2546 : 118 – 127) เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดขอบเขตของคำถามแล้วสร้างแบบสอบถาม เพื่อทราบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอสะเดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และรับข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามดังกล่าวขอคำปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องและตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ด้วยการหาค่า IOC จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชา ไอยราพงศ์ ดร.ปริดา เบ็ญยการ ดร.มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ อาจารย์พิชิต รอดทอง และอาจารย์บุปผา คงสะอาด
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ อาจารย์วัน ทองนพคุณ ทำแบบทดสอบเพื่อหาความเป็นปรนัย
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำไปทดลอง (try - out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือ
7. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนและหาความเชื่อมั่น (reliability) ในตอนที่ 2 แบบทดสอบด้านความรู้ ตอนที่ 3 แบบทดสอบด้านเจตคติ และตอนที่ 4 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha - coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น .8230, .8100 และ .8470 ตามลำดับ
8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว นำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย
9. แบบสัมภาษณ์ ใช้แบบสอบถามปลายเปิด โดยใช้วิธีการสนทนาเพื่อทราบปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอสะเดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอสะเตาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสะเตาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงสถานศึกษาด้วยตนเอง หลังจากส่งแบบสอบถามแล้วจะไปรับแบบสอบถามคืน
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์สรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัย
4. สัมภาษณ์และบันทึกพร้อมทั้งบันทึกแถบบันทึกเสียงควบคู่กัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเพิ่มเติมและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รวบรวมมาแล้วทั้งหมด

วิธีจัดการกับข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาดำเนินการจัดการทำตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ และคัดเลือกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์
2. แบบสอบถามชุดที่ 1 ตอนที่ 1 ด้านสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามทำการวิเคราะห์โดยแยกข้อมูลสถานภาพ โดยวิธีการหาค่าร้อยละ (Percentage)
3. แบบสอบถามชุดที่ 1 ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำการวิเคราะห์โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การแปลผลค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ แต่ละช่วงมีความหมายของการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

- ค่าคะแนนเฉลี่ย 13.34 – 20.00 หมายถึง ระดับมาก
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 6.67 – 13.33 หมายถึง ระดับปานกลาง
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 6.66 หมายถึง ระดับปรับปรุง

4. แบบสอบถามชุดที่ 1 ตอนที่ 3 เป็นแบบทดสอบเจตคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ทำการวิเคราะห์โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ข้อคำถามจะมีทั้งเชิงนิมิตและเชิงนิเสธ ข้อที่เป็นนิเสธมีจำนวน 9 ข้อ คือข้อที่ 1-3, 5, 7, 10, 15-16, 18 ผู้วิจัยจะตรวจสอบการให้ค่าคะแนน โดยกลับค่าคะแนนในข้อเจตคตินิเสธ ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามตอบระดับ 1 คือไม่เห็นด้วยที่สุด จะได้ 5 คะแนน

ผู้ตอบแบบสอบถามตอบระดับ 2 คือไม่เห็นด้วย จะได้ 4 คะแนน

ผู้ตอบแบบสอบถามตอบระดับ 3 คือไม่แน่ใจ จะได้ 3 คะแนน

ผู้ตอบแบบสอบถามตอบระดับ 4 คือเห็นด้วย จะได้ 2 คะแนน

ผู้ตอบแบบสอบถามตอบระดับ 5 คือเห็นด้วยอย่างยิ่ง จะได้ 1 คะแนน

การแปลผลค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์การแปลความหมายเจตคติของ ลิเคอร์ท (Likert) อ้างถึงใน สมบูรณ์ สุริยวงศ์ และคณะ 2544 : 142) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ แต่ละช่วงมีความหมายเกี่ยวกับเจตคติของการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 ขึ้นไป หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ไม่แน่ใจ

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

5. แบบสอบถามชุดที่ 1 ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำการวิเคราะห์โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้านและโดยรวม

การแปลผลค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Best (Best 1970 : 190) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ แต่ละช่วงมีความหมายระดับของการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

6. แบบสอบถามตอนที่ 5 ปัญหาข้อเสนอแนะและแนวทางในการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามภาระหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วแจ้งความถี่และเรียงลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for WINDOWS (Statistical Package for the Social Science) โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลใช้ค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ เจตคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระหว่างประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ใช้ค่าเอฟ (F-test)
4. เมื่อผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมระหว่างประเภทคณะกรรมการสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe')
5. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการแต่งตั้งจากบุคคลที่วุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน มีประสบการณ์ในการอบรมต่างกัน ใช้ค่าที (t-test)
6. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติ ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-moment correlation coefficient)
7. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ ตามกรอบบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 และเขียนรายงานการวิจัยโดยวิธีการพรรณาวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพื้นฐานและทดสอบสมมติฐานโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for WINDOWS (Statistical Package for the Social Science) สำหรับสถิติดังต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage) โดยการเทียบส่วนจำนวนข้อมูลทั้งหมดให้เท่ากับ 100
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient)
5. ค่าที (t-test)
6. ค่าเอฟ (F-test)
7. ทดสอบค่าเอฟด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (*Scheffe'*)
8. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-moment correlation coefficient)